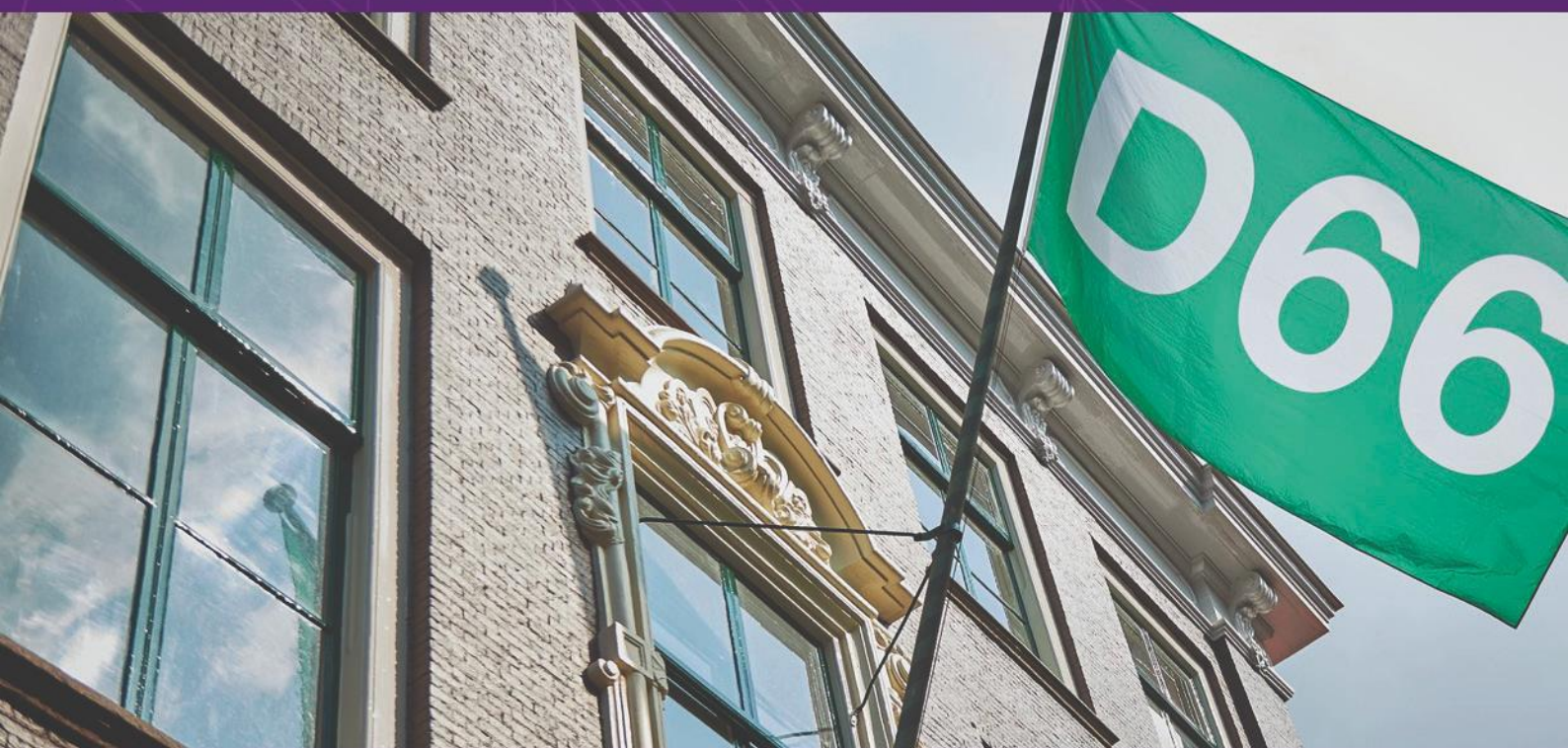

Jaarverslag 2018

Vereniging Politieke Partij Democraten 66

D66

Voor de toekomst

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	0
1. Bestuursverslag	2
2. Financiële uitkomsten 2018	4
3. Begroting 2019	6
4. Balans per 31 december 2018	7
5. Rekening van Baten en Lasten 2018	9
6. Grondslagen voor waardering en bepaling resultaat	10
7. Toelichting op de balans	12
7.1 <i>Vaste activa</i>	12
7.2 <i>Vlottende activa</i>	13
7.3 <i>Eigen vermogen</i>	15
7.4 <i>Kortlopende schulden</i>	16
7.5 <i>Niet uit de balans blijvende verplichtingen</i>	17
8. Toelichting op de rekening van Baten en Lasten	18
8.1 <i>Baten</i>	18
8.2 <i>Indirecte verenigingslasten</i>	20
8.3 <i>Directe verenigingslasten</i>	24
8.4 <i>Financiële baten en lasten</i>	28
9. Overige gegevens	29
10. Ondertekening	30

1. Bestuursverslag

Met genoegen biedt het Landelijk Bestuur u de jaarrekening en het jaarverslag over 2018 aan. Deze is door de Financiële Commissie voorzien van een positief advies en door de externe accountant voorzien van een goedkeurende verklaring.

De Vereniging Politieke Partij Democraten 66, gevestigd Lange Houtstraat 11 te Den Haag is in 1966 opgericht. De vereniging stelt zich als sociaal-liberale partij ten doel politiek te bedrijven waarin de mens centraal staat. Het partijbestuur bestaat uit de volgende personen:

Anne-Marie Spierings*	Voorzitter
Henk Beerten	Politiek secretaris en bestuurslid kennis en kunde
Michiel van der Eng	Penningmeester
Tjeerd Dierckxsens	Internationaal secretaris en bestuurslid internationale betrekkingen
Aletta Hekker**	Bestuurslid Projecten en vicevoorzitter
Joan Nunnely	Bestuurslid talentontwikkeling en opleiding
Thomas Hermans	Bestuurslid communicatie en campagne
Michiel Verkoulen	Bestuurslid leden- en fondsenwerving
Lia de Ridder	Bestuurslid vereniging, afdelingen en regio's

* Voorzitter sinds oktober 2018

** Vice-voorzitter sinds oktober 2018

De functie van directeur van het Landelijk Bureau wordt sinds juli 2017 vervuld door Sander Bus.

In maart 2019 is de bestuurstermijn van Henk Beerten verstreken en is Jieskje Hollander verkozen als bestuurslid, zij heeft hiermee zijn verantwoordelijkheid overgenomen en ondertekent de jaarrekening.

Terugblik op 2018

2018 was een jaar waarin de landelijke politiek in het teken stond van vele democratische uitingen waaronder gemeenteraadsverkiezingen, een referendum in maart en gemeentelijke herindelingsverkiezingen in november. Voor de vereniging betekende dat campagne voeren, campagne voeren en nog een keer campagne voeren. Het landelijk bestuur is vervuld van trots voor al die D66'ers die in weer en wind langs de deuren gingen om een goed gesprek te voeren over wat mensen verwachten van politici. De organisatie en het uithoudingsvermogen die daarvoor nodig zijn dwingen respect af. Onze dank gaat uit naar alle campagneleiders, vrijwilligers en afdelingsbestuurders. Om laatstgenoemden beter te ondersteunen in hun taak proberen we hen meer handreikingen te doen met het recent gestarte traject 'sterke afdelingen'.

Helaas moest D66 in de gemeenteraadsverkiezingen een stapje terug doen ten opzichte van 2014. Toch sleepten we 590 raadszetels binnen en scoorden daarmee de op drie na beste uitslag ooit bij gemeenteraadsverkiezingen. Het heeft geleid tot deelname aan 87 colleges van burgemeester en wethouders met 109 wethouders. Na deze campagne moest er direct worden doorgeschakeld naar de volgende: die voor de verkiezingen van de Provinciale Staten.

Het is vermeldenswaardig dat D66'ers door het hele land naast de campagnes ook tijd hebben vrijgemaakt om vele andere D66'ers te trainen in campagne- en bestuursvaardigheden. Het enthousiasme en de betrokkenheid in de partij is onverminderd groot. In oktober 2018 hebben de leden van D66 ook nog een nieuwe voorzitter gekozen: Anne-Marie Spierings. Met deze verkiezing namen wij afscheid van Letty Demmers als partijvoorzitter. Letty is een bestuurlijk zwaargewicht, had verbinding met alle leden en heeft haar kennis en kunde vol goede moed als voorzitter ingebracht. Veel van haar werk vond achter de schermen plaats, maar dat maakt het niet minder betekenisvol voor de partij. De partij is haar veel dank verschuldigd.

Het najaarscongres in Den Bosch op 6 oktober 2018 zullen D66-leden niet snel vergeten. Ten eerste omdat er op dit congres urenlang gedebatteerd én uiteindelijk gestemd werd over de resolutie "Democratie van nu", als voltooiing van een interactief proces in de partij onder leiding van kamerlid Rob Jetten en bestuurslid Henk Beerten. Op dit congres stapte Alexander Pechtold ook voor iedereen onverwacht het podium af als fractievoorzitter in de Tweede Kamer en partijleider van D66. Alexander heeft zich in die functie 12 jaar lang onvermoeibaar ingezet om D66 smoel te geven. Het is niet overdreven om te stellen dat D66 haar voortbestaan én succes in deze jaren heeft te danken aan Alexanders leiding. Namens alle leden van D66 spreken wij hier onze diepe dankbaarheid voor uit en wensen wij hem alle goeds voor de jaren die komen. Alexanders plaats als voorzitter van de Tweede Kamerfractie werd ingenomen door Rob Jetten. Wij wensen hem veel succes in die rol!

Financieel heeft D66 een prima jaar gedraaid. Door een degelijk financieel beleid op basis van meerjarige afspraken en een behoedzaam uitgavenpatroon zijn we in de positieve cijfers geëindigd. Wel staat er druk op de financiële ruimte omdat ons ledenaantal meebeweegt met de populariteit van D66 in de peilingen. Waakzaamheid is dus geboden. Voor de komende jaren is er voldoende ruimte gereserveerd voor verkiezingscampagnes. Het lukt ons ook om gestaag te blijven bouwen aan het financiële weerstandsvermogen van de partij, wat een bron van zorg blijft. Het overleg betreffende het weerstandsvermogen tussen het Landelijk Bestuur en de financiële commissie onder leiding van Menno Witteveen vindt in constructieve en prettige sfeer plaats.

In 2018 heeft het bestuur met het strategisch plan in de hand gebouwd aan verbinding met de samenleving zodat D66 ook in de toekomst een beweging van betekenis blijft in het politieke en maatschappelijke landschap. Daar hoort ook een stevige organisatie van de partij bij en dat werk gaat – met behulp van talloze vrijwilligers en de medewerkers van het landelijk bureau – onverminderd door.

Tot slot werden in 2018 de voorbereidingen getroffen voor de verhuizing van het landelijk bureau van D66 naar het nieuwe pand aan de Lange Houtstraat. Dit pand is in april 2019 officieel geopend door de burgemeester van Den Haag en de partijvoorzitter van D66 en nu in gebruik als echt verenigingshuis waar ook afdelingen en werkgroepen zonder extra kosten gebruik van kunnen maken.

Namens het landelijk bestuur,
Michiel van der Eng
Peningmeester Vereniging Politieke Partij Democraten 66

2. Financiële uitkomsten 2018

Vereniging Politieke Partij Democraten 66, exclusief de afdelingen en regio's

Het jaar 2018 sluit met een positief saldo van baten en lasten van € 332.343 op landelijk niveau. Zowel inkomsten als uitgaven zijn hoger dan begroot uitgevallen wat per saldo heeft geleid tot een resultaat in lijn met de begroting. Het aantal leden is over 2018 met 8,2% gedaald tot 26.451 geregistreerde leden per 31 december 2018. De totale contributie-opbrengst is gedaald met € 70.000 ten opzichte van 2017. De gemiddelde contributie per lid is gestegen ten opzichte van 2017.

De afdrachten van landelijke en Europese politiek vertegenwoordigers zijn volgens begroting en afdrachtenregeling 2018 gerealiseerd. Een aantal burgemeesters heeft geen gehoor gegeven aan de oproep een jaarlijkse afdracht te doen aan de partij.

De beschikbare middelen voor activiteiten aan de basis (€ 70.000), opgenomen onder kosten verenigingsactiviteiten, regio's en (thema) afdelingen, zijn voor ongeveer € 30.000 benut.

Alle baten en lasten worden in paragraaf 9 verder toegelicht.

	2018	2018	2017
	Begroting	Werkelijk	Werkelijk
Contributies	2.531.750	2.647.474	2.710.998
Subsidie	1.300.000	1.342.833	1.129.601
Overige baten	314.000	819.863	1.128.765
Totaal baten	<u>4.145.750</u>	<u>4.810.170</u>	<u>4.969.364</u>
Indirecte verenigingslasten	2.155.800	2.175.297	2.155.643
Verenigingsactiviteiten, regio's en (thema) afdelingen	400.000	286.794	282.979
Verkiezingscampagnes	926.500	1.743.764	1.631.127
Overige directe verenigingslasten	317.100	262.015	513.788
Financiële lasten	14.000	9.958	20.510
Totaal lasten	<u>3.799.400</u>	<u>4.477.828</u>	<u>4.604.047</u>
Resultaat boekjaar	<u>332.350</u>	<u>332.343</u>	<u>365.317</u>

Per ultimo 2018 bedraagt de Bestemmingsreserve verkiezingen € 1.538.110 en de Algemene reserve € 917.383. De Algemene reserve wordt aangewend voor alles wat geen betrekking heeft op de Bestemmingsreserve en staat geheel ter vrije beschikking aan de activiteiten die niet geformuleerd zijn voor de Bestemmingsreserve.

Het resultaat van de Vereniging exclusief campagnes is hoger uitgevallen dan begroot. Er zijn dit jaar veel kosten gemaakt voor centrale inkopen voor de gemeenteraadsverkiezingen waar de bijdragen van afdelingen vorig jaar voor zijn binnengekomen en verantwoord (€ 492.500), ook zijn er dit jaar bijdragen binnengekomen en verantwoord voor de provinciale statenverkiezing begin 2019 (€ 118.500).

Afdelingen en regio's

De Vereniging Politieke Partij Democraten 66 bestaat uit één rechtspersoon en alle afdelingen en regio's zijn onderdeel van de vereniging. Feitelijk betekent dit dat het Landelijk Bestuur ook verantwoording dient af te leggen over de financiën op decentraal niveau. Hij handelt immers namens de hele Vereniging Politieke Partij Democraten 66.

Onderstaand vindt u een verkorte balans en rekening van baten en lasten van de afdelingen en regio's, die dus in de jaarrekening is verwerkt.

Balans van de afdelingen en regio's (excl. Landelijk Bureau)

Activa				Passiva	
	31-12-18	31-12-17		31-12-18	31-12-17
Vordering LaBu D66	3.450	6.800	Algemene reserve	1.034.860	1.305.595
Overige vorderingen	79.999	145.082	Reserve verkiezingen	840.452	1.237.515
Liquide middelen	1.908.777	2.484.770	Schulden	116.915	93.542
Totaal	1.992.226	2.636.652	Totaal	1.992.226	2.636.652

Rekening van baten en lasten afdelingen en regio's

	2018	2018	2017
	<u>Begroting</u>	<u>Werkelijk</u>	<u>Werkelijk</u>
Bijdrage politiek vertegenwoordigers	n.b.	805.494	875.202
Bijdrage Landelijk Bureau	n.b.	186.263	144.946
Overige baten	n.b.	321.221	310.534
Totaal baten	<u>1.198.000</u>	<u>1.312.978</u>	<u>1.330.682</u>
Bestuur	100.000	87.389	92.079
Campagne	1.284.000	1.509.436	938.671
Verenigingsactiviteiten	230.000	208.586	219.137
Opleidingen	52.000	32.221	42.077
Overige lasten	113.000	143.146	121.482
Totaal lasten	<u>1.779.000</u>	<u>1.980.779</u>	<u>1.413.446</u>
Resultaat boekjaar afdelingen en regio's	<u>-/- 581.000</u>	<u>-/- 667.800</u>	<u>-/- 82.764</u>

3. Begroting 2019

Voor 2019 zien de begrotingen van de landelijke organisatie en de afdelingen regio's er als volgt eruit:

(Bedragen x € 1.000)	Landelijk	Afdelingen & Regio's	Eliminaties	Totaal
Baten				
Contributies	2.128	0	0	2.128
Subsidies	1.285	0	0	1.285
Overige baten	504	1.033	-/- 161	1.366
Totaal baten	3.917	1.033	-/- 161	4.789
Lasten				
Personeelskosten	1.857	0	0	1.857
Afschrijvingen	64	0	0	64
Overige indirecte kosten	257	118	0	375
<i>Indirecte lasten</i>	<i>2.178</i>	<i>118</i>	<i>0</i>	<i>2.296</i>
Bestuurskosten	37	79	0	116
Internationale samenwerking	20	0	0	20
Congreskosten	150	0	0	150
Opleidingen	54	43	0	97
Marketing en communicatie / de Democraat	314	0	0	314
Verkiezingscampagnes	0	442	0	442
Verenigingsactiviteiten, regio's en (thema) afdelingen	370	226	-/- 161	435
Bijdrage gelieerde organisaties	0	0	0	0
<i>Verenigingslasten</i>	<i>945</i>	<i>790</i>	<i>-/- 161</i>	<i>1.574</i>
Totaal lasten	3.123	908	-/- 161	3.871
Resultaat voor financiële baten en lasten	794	125	0	919
Financiële baten en lasten	-/- 10	0	0	-/- 10
Resultaat	784	125	0	909

De eliminatieposten betreffen de reguliere afdracht van de landelijke organisatie aan de afdelingen en regio's op basis van het aantal leden, alsmede de bijdragen in "activiteiten aan de basis". Ook de bijdragen van de afdelingen en regio's in de websitekosten zijn geëlimineerd.

De begroting 2019 van de landelijke organisatie is op najaarscongres C108 d.d. 6 oktober 2018 goedgekeurd. De samengestelde begroting van de afdelingen en regio's is overgenomen uit de aangeleverde stukken van de afdelingen en regio's.

Van het begrote landelijk resultaat 2019 wordt 90% toegevoegd aan de bestemmingsreserve verkiezingsfonds; het restant wordt toegevoegd aan de algemene reserve. Voor de afdelingen en regio's wordt door de lokale en regionale ledenvergaderingen bij het vaststellen van de jaarrekening bepaald hoe wordt omgegaan met een eventueel saldo van baten en lasten. Het totaal cumulatief geprognosticeerde saldo leidt tot een dotatie aan de reserves.

4. Balans per 31 december 2018

(na resultaatbestemming)

	31 december 2018	31 december 2017
Activa		
VASTE ACTIVA		
Immateriële vaste activa	117.087	76.691
Materiële vaste activa	21.996	24.645
	-----	-----
	139.083	101.336
VLOTTENDE ACTIVA		
Vorderingen		
Geleerde organisaties	74.570	46.128
Ministerie van BZK	261.416	172.253
Debiteuren	19.582	103.856
Overige vorderingen en overlopende activa	435.334	313.926
	-----	-----
	790.902	636.163
Liquide middelen		
Liquide middelen, Landelijk Bureau	2.085.569	1.974.100
Liquide middelen afdelingen en regio's	1.908.777	2.484.770
	-----	-----
	3.994.346	4.458.870
	-----	-----
Totaal activa	<u>4.924.331</u>	<u>5.196.369</u>

	31 december 2018	31 december 2017
Passiva		
EIGEN VERMOGEN		
Eigen vermogen Landelijk Bureau		
Algemene reserve	917.383	788.765
Bestemmingsreserve verkiezingen	1.538.110	1.334.386
	-----	-----
	2.455.493	2.123.151
Eigen vermogen afdelingen en regio's		
Algemene reserve	1.034.860	1.305.595
Bestemmingsreserve verkiezingen	840.452	1.237.515
	-----	-----
	1.875.312	2.543.110
	-----	-----
Totaal eigen vermogen	4.330.805	4.666.261
Voorzieningen		
Voorziening verlieslatende contracten	67.150	0
KORTLOPENDE SCHULDEN		
Geleerde organisaties	59.154	18.803
Crediteuren	154.562	164.477
Belastingen	57.306	71.637
Overige schulden en overlopende passiva	255.354	275.191
	-----	-----
	526.376	530.108
	-----	-----
Totaal passiva	<u>4.924.331</u>	<u>5.196.369</u>

5. Rekening van Baten en Lasten 2018

	2018	2018	2017
	Begroting	Werkelijk	Werkelijk
BATEN			
Contributies	2.531.750	2.647.474	2.710.998
Subsidie	1.300.000	1.342.833	1.129.601
Overige baten	1.343.100	1.388.309	1.614.759
	<u>5.174.850</u>	<u>5.378.616</u>	<u>5.455.358</u>
LASTEN			
Personeelskosten	1.895.300	1.912.471	1.842.465
Afschrijvingen	98.800	78.507	80.187
Overige indirecte lasten	359.200	396.778	354.473
	<u>2.353.300</u>	<u>2.387.756</u>	<u>2.277.125</u>
	<i>Subtotaal indirecte lasten</i>		
Bestuurskosten	122.000	110.890	117.107
Internationale samenwerking	20.000	0	0
Congreskosten	180.000	145.277	159.809
Opleidingen	59.900	51.655	78.257
Marketing en communicatie / ledenblad de Democraat	372.500	231.259	284.286
Verkiezingscampagnes	1.838.000	2.459.677	1.870.056
Verenigingsactiviteiten, regio's en (thema) afdelingen	441.000	309.116	357.170
Gelieerde organisaties	8.000	8.485	8.485
	<u>3.041.400</u>	<u>3.316.359</u>	<u>2.875.170</u>
	<i>Subtotaal directe verenigingslasten</i>		
Totaal lasten	<u>5.394.700</u>	<u>5.704.116</u>	<u>5.152.295</u>
Resultaat voor financiële baten en lasten	<u>-/- 219.850</u>	<u>-/- 325.500</u>	<u>303.063</u>
Financiële baten en lasten (-/- is last)	<u>-/- 14.000</u>	<u>-/- 9.958</u>	<u>-/- 20.510</u>
	<u>-/- 233.850</u>	<u>-/- 335.458</u>	<u>282.553</u>
Resultaat boekjaar			
Resultaatbestemming			
Dotatie algemene reserve Landelijk Bureau	95.560	128.618	348.444
Dotatie bestemmingsreserve verkiezingen Landelijk Bureau	860.040	1.157.570	1.648.000
Onttrekking bestemmingsreserve verkiezingen Landelijk Bureau	-/- 554.000	-/- 953.846	-/- 1.631.127
Dotatie/onttrekking aan de algemene reserve afdelingen en regio's	0	-/- 270.735	77.163
Dotatie respectievelijk onttrekking aan de bestemmingsreserve verkiezingen afdelingen en regio's	-/- 635.450	-/- 397.063	-/- 159.927
	<u>-/- 233.850</u>	<u>-/- 335.458</u>	<u>282.553</u>
Resultaat boekjaar			

6. Grondslagen voor waardering en bepaling resultaat

De Vereniging Politieke Partij Democraten 66, gevestigd Lange Houtstraat 11 te Den Haag is in 1966 opgericht. De vereniging stelt zich als sociaal-liberale partij ten doel politiek te bedrijven waarin de mens centraal staat.

Verslaggevingsvoorschriften

De jaarrekening is met inachtneming van de Richtlijn voor de jaarverslaggeving C.1. "Kleine organisaties zonder winststreven" opgesteld.

De gehanteerde grondslagen zijn ongewijzigd gebleven ten opzichte van vorig jaar. De vergelijkende cijfers van het voorgaande boekjaar zijn, waar nodig, slechts qua rubricering voor vergelijkingsdoeleinden aangepast.

Samenvoeging

De respons op de gegevensvraag bij de afdelingen en regio's, over de realisatie van 2018, is 96% geweest. Voor 2018 hebben 9 geografische afdelingen geen verantwoording aangeleverd. Met behulp van de bankmutaties zijn deze afdelingen alsnog meegerekend in het totaal.

Balans

Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs of vervaardigingsprijs verminderd met de cumulatieve afschrijvingen dan wel de lagere realiseerbare waarde. De afschrijvingen zijn gebaseerd op de verwachte economische levensduur van de te onderscheiden activa.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen historische uitgaafprijs, onder aftrek van afschrijvingen. De afschrijvingen zijn gebaseerd op de verwachte economische levensduur van de te onderscheiden activa.

Vorderingen

De vorderingen worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. De reële waarde en geamortiseerde kostprijs zijn gelijk aan de nominale waarde. Noodzakelijk geachte voorzieningen voor het risico van oninbaarheid worden in mindering gebracht.

Kortlopende schulden

De kortlopende schulden worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. De reële waarde en geamortiseerde kostprijs zijn gelijk aan de nominale waarde.

Financiële instrumenten

De financiële instrumenten omvatten handels- en overige vorderingen, geldmiddelen, leningen, handelsschulden en overige te betalen posten. Financiële instrumenten worden bij de eerste opname verwerkt tegen reële waarde. Indien instrumenten niet zijn gewaardeerd tegen reële waarde met

verwerking van waardeveranderingen in de staat van baten en lasten maken eventuele direct toerekenbare transactiekosten deel uit van de eerste waardering. Na de eerste opname worden financiële instrumenten op onder de grondslagen voor de waardering van activa en passiva en resultaatbepaling beschreven manier gewaardeerd.

Overig

Alle overige in de balans opgenomen posten zijn opgenomen tegen nominale waarde.

Baten en lasten

Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben.

Belastingen

De vereniging is niet vennootschapsbelastingplichtig.

7. Toelichting op de balans

7.1 Vaste activa

Immateriële vaste activa

	31 december 2018	31 december 2017
Aanschafwaarde	652.518	548.931
Cumulatieve afschrijvingen	-/- 535.431	-/- 472.240
Boekwaarde	<u>117.087</u>	<u>76.691</u>

Verloop van de immateriële vaste activa in 2018

	Computer software
Boekwaarde per 1 januari	76.691
Bij: investeringen	103.585
Af: afschrijvingen	-/- 63.189
Boekwaarde per 31 december	<u>117.087</u>
<i>Afschrijvingspercentage</i>	33%

De investeringen van € 103.583 betreffen met name kosten voor de ontwikkeling van het nieuwe CRM-systeem en MijnD66.nl.

Materiële vaste activa

	31 december 2018	31 december 2017
Aanschafwaarde	450.827	438.159
Cumulatieve afschrijvingen	-/- 428.831	-/- 413.514
Boekwaarde	<u>21.996</u>	<u>24.645</u>

Verloop van de materiële vaste activa in 2018

	Inventaris	Computer hardware	Totaal
Boekwaarde per 1 januari	9.328	15.317	24.645
Bij: investeringen	8.214	4.456	12.670
Af: Afschrijvingen	-/- 4.812	-/- 10.507	-/- 15.319
Boekwaarde per 31 december	<u>12.730</u>	<u>9.266</u>	<u>21.996</u>
Afschrijvingspercentages	20%	33%	

7.2 Vlottende activa

Vorderingen

Gelieerde organisaties

	31 december 2018	31 december 2017
Stichting Internationaal Democratisch Initiatief	84.366	44.635
Mr. Hans van Mierlo Stichting	0	0
Te vorderen van fracties	-/- 9.796	1.493
Saldo	<u>74.570</u>	<u>46.128</u>

Om administratieve redenen wordt er vanaf dit jaar geen rente meer berekend over het rekening-courant saldo. In 2017 werd er nog 3,5% berekend over de gemiddelde stand.

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

	31 december 2018	31 december 2017
Te ontvangen subsidie boekjaar	261.416	172.253
	-----	-----
Te ontvangen subsidie	<u>261.416</u>	<u>172.253</u>

De daadwerkelijke subsidie over 2018 is afhankelijk van het landelijk aantal leden van alle politieke partijen en kan derhalve afwijken van het in deze jaarrekening opgenomen bedrag aan subsidie. Bij de subsidie-aanvraag is uitgegaan van een aantal van 24.000 leden per 1 januari 2018, terwijl het werkelijke aantal leden uit hoofde van de Wet financiering politieke partijen (Wfpp) per 1 januari 2018 25.239 bedraagt. Dit aantal is niet gelijk aan het aantal leden van de vereniging dat bij de toelichting op de baten wordt genoemd, omdat voor de subsidietoekenning alleen die leden meetellen die per 1 januari al lid zijn en die een minimale contributie hebben betaald van € 12. Leden die gedurende het jaar lid worden tellen dus niet mee in de subsidie-grondslag. Een eventueel verschil in de afrekening 2018 zal in 2019 worden verantwoord.

Debiteuren

	31 december 2018	31 december 2017
Debiteuren	19.582	103.856
	-----	-----
Saldo	<u>19.582</u>	<u>103.856</u>

Overige vorderingen en overlopende activa

	31 december 2018	31 december 2017
Vorderingen van afdelingen en regio's op derden	13.268	145.082
Vooruitbetaalde kosten automatisering (hosting, licenties en onderhoud)	73.300	76.256
Vooruitbetaalde verzekeringspremie	39.254	1.953
Vooruitbetaalde kosten OV jaarkaarten	6.007	8.957
Nog te ontvangen rente	0	1.261
Te ontvangen contributies	208.249	33.197
Vooruitbetaalde congreskosten	0	1.353
Depot PostNL	7.560	7.560
Nog te ontvangen afdrachten	66.730	14.563
Vooruitbetaalde pensioenpremie	2.978	0
Nog te ontvangen ziekengelduitkering	0	5.019
Vooruitbetaalde overige kosten	17.988	18.725
	-----	-----
Saldo	<u>435.334</u>	<u>313.926</u>

Liquide middelen

	31 december 2018	31 december 2017
Rabobank renterekening	1.834.630	1.483.369
Rabobank rekeningen-courant	250.939	490.731
	-----	-----
Liquide middelen Landelijk Bureau	2.085.569	1.974.100
Liquide middelen afdelingen en regio's	1.908.777	2.484.770
	-----	-----
Saldo	<u>3.997.346</u>	<u>4.458.870</u>

De liquide middelen staan ter vrije besteding van de vereniging en zijn direct opvraagbaar.

7.3 Eigen vermogen

Eigen vermogen Landelijk Bureau

Algemene reserve

	31 december 2018	31 december 2017
Saldo per 1 januari	788.765	440.321
Bestemming resultaat boekjaar	128.618	348.444
	-----	-----
Saldo per 31 december	<u>917.383</u>	<u>788.765</u>

Bestemmingsreserve verkiezingen

	31 december 2018	31 december 2017
Saldo per 1 januari	1.334.386	1.317.513
Bestemming resultaat boekjaar, dotatie	1.157.570	1.648.000
Bestemming resultaat boekjaar, onttrekking	-/- 953.846	-/- 1.631.127
	-----	-----
Saldo per 31 december	<u>1.538.110</u>	<u>1.334.386</u>

Het bestuur kan zonder belemmeringen beschikken over de algemene reserve, mits besteed voor het doel waarvoor de organisatie is opgericht. Het bestuur streeft naar een weerstandsvermogen ter hoogte van de helft van de jaarlijkse kosten (excl. campagnekosten).

De bestemmingsreserve verkiezingen dient ter dekking van de kosten die samenhangen met komende verkiezingscampagnes. Toevoegingen en onttrekkingen vinden hoofdzakelijk plaats via de jaarlijkse bestemming van het exploitatieresultaat. Alle campagnekosten worden in de jaarrekening apart gepresenteerd.

Eigen Vermogen afdelingen en regio's

Algemene reserve

	31 december 2018	31 december 2017
Saldo per 1 januari	1.305.595	1.228.432
Bestemming resultaat boekjaar	-/- 270.735	77.163
	-----	-----
Saldo per 31 december	<u>1.034.860</u>	<u>1.305.595</u>

Bestemmingsreserve verkiezingen

	31 december 2018	31 december 2017
Saldo per 1 januari	1.237.515	1.397.442
Bestemming resultaat boekjaar	-/- 397.063	-/- 159.927
	-----	-----
Saldo per 31 december	<u>840.452</u>	<u>1.237.515</u>

De algemene reserve is vrij besteedbaar door de afdelingen en regio's. De bestemmingsreserve verkiezingen dient ter dekking van de kosten die samenhangen met de verkiezingscampagnes.

7.4 Kortlopende schulden

Gelieerde organisaties

	31 december 2018	31 december 2017
Vereniging Jonge Democraten	41.330	4.162
Mr. Hans van Mierlo Stichting	17.824	14.641
	-----	-----
Saldo	<u>59.154</u>	<u>18.803</u>

Over het uitstaande saldo is in 2018 geen rente berekend. In 2017 werd er nog 3,5% over het gemiddelde saldo berekend.

Crediteuren

	31 december 2018	31 december 2017
Saldo conform crediteurenadministratie	<u>154.562</u>	<u>164.477</u>

Belastingen

	31 december 2018	31 december 2017
Loonheffing	<u>57.306</u>	<u>71.637</u>

Overige schulden en overlopende passiva

	31 december 2018	31 december 2017
Schulden van afdelingen en regio's aan derden	68.413	79.093
Reservering vakantiegeld en –dagen	95.191	78.438
Accountantskosten	12.127	22.341
Vooruitontvangen contributies	8.198	25.922
Te betalen rente-, bankkosten	2.473	6.902
Nettolonen	2.671	95
Vooruit ontvangen afdracht politiek vertegenwoordiger	0	8.178
Vooruit ontvangen bijdrage trainingen	0	17.325
Nog te betalen campagnekosten	35.000	0
Nog te betalen administratiekosten	0	2.736
Vooruit ontvangen overige bedragen	1.000	2.000
Te betalen overige kosten en overlopende passiva	30.281	32.161
Saldo	<u>255.354</u>	<u>275.191</u>

7.5 Niet uit de balans blijvende verplichtingen

Huurcontracten

Door de Vereniging is een huurcontract afgesloten voor kantoorruimte aan de Hoge Nieuwstraat 26, 28 en 30. Dit huurcontract loopt tot eind september 2019. De huursom bedraagt € 134.300 op jaarbasis.

Door de Vereniging is een huurcontract afgesloten voor kantoorruimte aan de Lange Houtstraat 11. De Vereniging kan deze per 1 april betrekken, echter is een huurvrije periode afgesproken tot 1 juli 2019. De huursom bedraagt € 120.000 op jaarbasis.

Door de Vereniging is een contract afgesloten voor de huur van 2 kopieermachines. De verplichting is aangegaan tot januari 2021 voor een jaarbedrag van circa € 3.200.

Door de Vereniging is een contract afgesloten voor de huur van hardware. De verplichting is aangegaan tot september 2020 voor een jaarbedrag van circa € 10.800.

Door de Vereniging is een overeenkomst afgesloten voor ontwerpuren betreffende media voor € 3.400 exclusief BTW per drie weken. De verplichting is aangegaan met ingang van 1 januari 2019 en heeft een looptijd van één jaar met daarna een stilzwijgende verlenging per kwartaal.

8. Toelichting op de rekening van Baten en Lasten

8.1 Baten

Contributies

	2018	2018	2017
	Begroting	Werkelijk	Werkelijk
Contributies D66 leden	2.403.750	2.576.322	2.620.849
Contributies Combileden	128.000	71.152	90.149
Saldo contributies Landelijk Bureau	<u>2.531.750</u>	<u>2.647.474</u>	<u>2.710.998</u>

Het ledenaantal bedraagt per 31 december 2018 26.451. Dit betekent een daling van 8,2% ten opzichte van de stand ultimo 2017 (28.820). De gemiddelde contributie per lid per jaar bedraagt € 100 en is daarmee gestegen ten opzichte van 2017. Dit is een gemiddelde contributie inclusief de combileden, die met een bijdrage van € 25 per jaar (waarvan € 10 voor de JD) materiële invloed hebben op dit gemiddelde contributiebedrag. Puur kijkend naar niet combileden is de gemiddelde contributie € 121,63 per jaar. Dit is ook gestegen ten opzichte van 2017. De reden dat de gemiddelde contributie is gestegen is tweeledig; veel leden hebben zich gedurende het jaar uitgeschreven maar wel contributie betaald en ook is er dit jaar meer aandacht geweest voor het uitschrijven van wanbetalers.

Subsidie Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

	2018	2018	2017
	Begroting	Werkelijk	Werkelijk
Subsidie 2018 algemeen	1.300.000	1.307.080	0
Subsidie 2017 algemeen	0	35.753	1.121.529
Subsidie 2016 algemeen	0	0	8.072
Subsidie BZK Landelijk Bureau	<u>1.300.000</u>	<u>1.342.833</u>	<u>1.129.601</u>

Overige baten

	2018	2018	2017
	Begroting	Werkelijk	Werkelijk
Schenken en giften	211.000	122.278	317.077
Afdracht politiek vertegenwoordigers	103.000	138.083	104.406
Overig	0	1.233	7.540
<i>Saldo overige baten Landelijk Bureau</i>	<i>314.000</i>	<i>261.594</i>	<i>429.023</i>
Afdracht politiek vertegenwoordigers afdelingen en regio's	727.773	805.494	875.202
Overige baten afdelingen en regio's	301.327	321.221	310.534
Saldo overige baten totaal	<u>1.343.100</u>	<u>1.388.309</u>	<u>1.614.759</u>

Schenken en giften

Gedurende het jaar heeft D66 giften ontvangen ter ondersteuning van de partij. Conform de Wet financiering politieke partijen (Wfpp) registreert D66 alle schenkingen en afdrachten van € 1.000 per jaar of meer. Uit deze registratie blijkt dat D66 op landelijk niveau van 76 particulieren en 1 stichting een schenking of afdracht heeft ontvangen van € 1.000 of meer, waarvan 6 personen en 1 stichting een bedrag schonken van € 4.500 of meer. Hieronder volgt een specificatie van de giften van € 4.500 of meer:

<u>Naam</u>	<u>Woonplaats</u>	<u>Bedrag</u>
R.H. Defares	Amsterdam	25.000
W.M. Witteveen	Den Haag	19.536
Stichting Godefridus van Hees Fonds	Oostkapelle	8.000
W. Sijthoff	Amsterdam	7.500
M.A. Antal	Amsterdam	7.500
A. Ribbink	Amsterdam	6.000
D. Huijgers	Zandvoort	4.500

Afdracht politiek vertegenwoordigers

In 2018 had D66 27 burgemeesters en 2 Commissarissen van de Koning, waarvan één waarnemend tot en met 11 juli 2018, die lid zijn van de Vereniging Democraten 66.

Volgens de afdrachtenregeling wordt hen verzocht een bijdrage te doen aan de vereniging. Deze afdracht bedroeg in 2018 € 20.647 (2017: € 26.378).

8.2 Indirecte verenigingslasten

Personeelskosten

Salarissen:

	2018	2018	2017
	Begroting	Werkelijk	Werkelijk
Brutoloon (inclusief vakantiegeld en eindejaarsuitkering)	1.430.800	1.427.272	1.428.117
Uitzendkrachten / inhuur derden	5.000	38.556	23.324
Premie verzekering loondoorbetaling bij ziekte	36.000	15.792	28.336
Uitgekeerde vergoeding loondoorbetaling bij ziekte	0	-/- 19.186	-/- 47.915
	-----	-----	-----
Saldo salarissen Landelijk Bureau	1.471.800	1.462.434	1.431.862

Sociale lasten en pensioenen:

	2018	2018	2017
	Begroting	Werkelijk	Werkelijk
Sociale lasten	236.000	260.799	240.059
Pensioenpremie	49.000	50.036	45.986
	-----	-----	-----
Saldo sociale lasten en pensioenen Landelijk Bureau	285.000	310.835	286.045

Overige personeelskosten:

	2018	2018	2017
	Begroting	Werkelijk	Werkelijk
Reiskosten woon-/werkverkeer	75.000	97.196	75.949
Opleidingskosten personeel	22.000	16.060	18.298
Telefoonvergoeding	6.000	6.141	5.290
Bloemen en presentjes voor vrijwilligers en personeel	7.000	4.262	3.890
Personeelsuitje / recepties	10.000	8.944	6.562
Arbokosten	8.000	1.102	7.584
Overige personeelskosten	10.500	5.498	6.985
	-----	-----	-----
Saldo overige personeelskosten Landelijk Bureau	138.500	139.203	124.558

	2018	2018	2017
	Begroting	Werkelijk	Werkelijk
	-----	-----	-----
Saldo personeelskosten Landelijk Bureau	<u>1.895.300</u>	<u>1.912.471</u>	<u>1.842.465</u>
<i>Aantal personeelsleden ultimo boekjaar (fte)</i>			
Algemeen, indirect	18 (13,2)	18 (14,5)	18 (13,2)
Marketing en communicatie	11 (9,0)	10 (8,0)	11 (9,0)
Verenigingsondersteuning	11 (8,2)	6 (5,1)	11 (8,2)
Scouting, opleiding, training	5 (4,8)	4 (3,6)	5 (4,8)
	-----	-----	-----
<i>Totaal</i>	<i>45 (35,2)</i>	<i>38 (31,2)</i>	<i>45 (35,2)</i>

Ultimo 2018 waren er 4 stagiaires (3,6 fte) werkzaam bij D66. In 2017 waren dit er 5 (3,2 fte). Deze fte's zijn meegeteld in bovenstaand overzicht. De salarissen voor medewerkers van het Landelijk Bureau D66 zijn in lijn met de salarisschalen BBRA 2018.

Pensioenregeling

De pensioenregeling is ondergebracht bij een verzekeraar en is naar zijn aard een beschikbare premie-regeling. De vereniging heeft in het geval van een tekort bij de verzekeraar geen verplichting tot het voldoen van aanvullende bijdragen anders dan hogere toekomstige premies. De verschuldigde premies worden daarom als last in de staat van baten en lasten verwerkt in de periode waarop ze betrekking hebben.

Afschrijvingen

Immateriële vaste activa

	2018	2018	2017
	Begroting	Werkelijk	Werkelijk
Afschrijving computersoftware	82.300	63.189	62.314
Saldo afschrijvingen immateriële vaste activa Landelijk Bureau	<u>82.300</u>	<u>63.189</u>	<u>62.314</u>

Materiële vaste activa

	2018	2018	2017
	Begroting	Werkelijk	Werkelijk
Afschrijving computerhardware	13.100	10.507	12.973
Afschrijving kantoorinrichting	3.400	4.812	4.468
Boekresultaat verkoop activa	0	0	432
Saldo afschrijvingen materiële vaste activa Landelijk Bureau	<u>16.500</u>	<u>15.319</u>	<u>17.873</u>
Saldo afschrijvingen Landelijk Bureau	<u>98.800</u>	<u>78.508</u>	<u>80.187</u>

In 2018 is er geïnvesteerd in een CRM-systeem en in MijnD66.nl. De investeringen worden in 3 jaar afgeschreven.

Overige indirecte lasten

Huisvestingskosten:

	2018	2018	2017
	Begroting	Werkelijk	Werkelijk
Huur gebouw	130.000	131.915	130.060
Energie en water	8.000	8.333	6.121
Beveiliging pand en alarmopvolging	4.000	2.251	4.778
Onderhoudskosten pand	2.000	2.695	3.682
Onroerende zaakbelasting en andere heffingen	2.000	1.851	1.527
Inrichtingskosten pand	2.500	-/- 1.564	1.907
Overige huisvestingskosten	28.000	77.294	75
Saldo huisvestingskosten Landelijk Bureau	<u>177.000</u>	<u>222.775</u>	<u>148.150</u>

De overschrijding van overige huisvestingskosten wordt gedreven door een dotatie aan de reservering verlieslatende contracten groot € 67.150 voor de doorlopende huurlasten voor het gebouw aan de Hoge Nieuwstraat 30 tot en met september. De helft van de dubbele huurlasten worden gedekt door

een huurvrije periode van 1 april 2019 tot en met 1 juli 2019 in het nieuwe pand aan de Lange Houtstraat 11.

De negatieve lasten voor inrichtingskosten pand komen door een creditering na (door)verkoop van een aangepaste stoel aan de nieuwe werkgever van een ex-medewerker.

Kantoorkosten:

	2018	2018	2017
	Begroting	Werkelijk	Werkelijk
Onderhoud computerhardware en -software	91.600	113.955	84.788
Portikosten	30.000	22.012	43.323
Telefoonkosten	8.000	9.566	10.256
Koffie, thee en huishoudelijke artikelen	14.000	10.115	11.306
Verzekeringspremie	7.000	9.280	6.699
Kopieerkosten	8.000	5.656	8.656
Juridische- en advieskosten	6.000	0	5.086
ADSL verbinding	8.000	6.825	6.671
Briefpapier, visitekaartjes, enveloppen, blanco papier	5.500	130	1.296
Kantoorbehoeften	8.000	6.506	7.164
Representatiekosten	4.000	3.493	5.860
Abonnementen	1.000	0	2.319
Overige kantoorkosten	12.000	13.962	9.023
	-----	-----	-----
Saldo kantoorkosten Landelijk Bureau	<u>203.100</u>	<u>201.500</u>	<u>202.447</u>

Aan onderhoud computerhardware en - software is meer uitgegeven dan begroot vanwege de investeringen in een CRM-systeem, op de andere kantoorkosten is bespaard.

Administratiekosten:

	2018	2018	2017
	Begroting	Werkelijk	Werkelijk
Contributiebrieven en incassokosten	33.000	5.487	9.743
Accountantskosten	25.000	22.422	22.072
Kosten salarisadministratie	11.000	12.078	15.121
Software financiële administratie	5.000	3.184	4.854
	-----	-----	-----
Saldo administratiekosten Landelijk Bureau	<u>74.000</u>	<u>43.171</u>	<u>51.790</u>

Op kosten voor contributiebrieven en incassokosten is in 2018 bespaard.

Doorbelaste personeelskosten en overhead:

	2018	2018	2017
	Begroting	Werkelijk	Werkelijk
Doorbelaat aan Mr. Hans van Mierlo Stichting	-/- 78.900	-/- 83.760	-/- 70.700
Doorbelaat aan Jonge Democraten	-/- 24.000	-/- 24.900	-/- 24.100
Doorbelaat aan Stichting IDI	-/- 23.000	-/- 32.568	-/- 32.150
Doorbelaat aan Stichting Fractiewerk D66	-/- 19.000	-/- 9.027	-/- 19.375
Doorbelaat aan fractie Europees Parlement	-/- 0	-/- 0	10.200
Doorbelaat aan fractie Tweede Kamer	-/- 63.000	-/- 63.558	-/- 33.271
	-----	-----	-----
Saldo doorbelaat personeel, overhead Landelijk Bureau	<u>-/- 207.900</u>	<u>-/- 213.813</u>	<u>-/- 169.396</u>

Voor gebruik van het kantoor berekent D66 € 16.650 (prijspeil 2018) per fte op jaarbasis, voor met name huur, automatisering en kantoorkosten.

	2018	2018	2017
	Begroting	Werkelijk	Werkelijk
	-----	-----	-----
Saldo overige indirecte lasten Landelijk Bureau	246.200	253.633	232.991
Saldo overige indirecte lasten afdelingen en regio's	113.000	143.146	121.482
	-----	-----	-----
Saldo overige indirecte lasten totaal	<u>359.200</u>	<u>396.778</u>	<u>354.473</u>

8.3 Directe verenigingslasten

Bestuurskosten

	2018	2018	2017
	Begroting	Werkelijk	Werkelijk
Huur vergaderruimte vergaderingen bestuur en commissies	0	2.987	6.514
Vaste onkostenvergoeding bestuursleden	12.000	9.050	8.175
Catering vergaderingen bestuur en commissies	6.000	5.365	4.849
Overig	4.000	6.099	5.490
	-----	-----	-----
Saldo bestuurskosten Landelijk Bureau	22.000	23.501	25.028
Bestuurskosten afdelingen en regio	100.000	87.389	92.079
	-----	-----	-----
Saldo bestuurskosten Landelijk Bureau	<u>122.000</u>	<u>110.890</u>	<u>117.107</u>

Internationale samenwerking

	2018	2018	2017
	Begroting	Werkelijk	Werkelijk
Lidmaatschap ALDE, ELF en Liberal International	15.000	0	0
Reiskosten buitenland (bezoek ALDE, ELF en zusterpartijen)	5.000	0	0
	-----	-----	-----
Saldo internationale samenwerking Landelijk Bureau	<u>20.000</u>	<u>0</u>	<u>0</u>

De internationale kosten inzake ALDE/ELF zijn verantwoord in de jaarrekening van Stichting Internationaal Democratisch Initiatief.

Congreskosten

	2018	2018	2017
	Begroting	Werkelijk	Werkelijk
Huur audio, video	100.000	113.127	84.716
Huur congresruimte	50.000	52.506	84.684
Catering congres	50.000	62.859	43.437
Drukwerk en digitale congreskrant	15.000	4.513	3.485
Hotelovernachtingen	16.000	11.278	11.622
Overige congreskosten	24.000	18.589	33.027
Bijdrage door leden	-/- 75.000	-/- 117.595	-/- 101.162
	-----	-----	-----
Saldo congreskosten Landelijk Bureau	<u>180.000</u>	<u>145.277</u>	<u>159.809</u>

Opleidingen

	2018	2018	2017
	Begroting	Werkelijk	Werkelijk
Assessments en trainingen	n.b.	39.593	23.012
Huur ruimte en presentatiematerialen	n.b.	26.407	70.434
Vergoeding trainer / spreker opleidingen	n.b.	7.448	9.342
Overige kosten	n.b.	28.746	29.205
	-----	-----	-----
<i>Totale kosten</i>	<i>64.900</i>	<i>102.194</i>	<i>131.993</i>
Bijdrage deelnemers	-/- 52.300	-/- 82.760	-/- 95.813
	-----	-----	-----
Saldo opleidingen Landelijk Bureau	12.600	19.434	36.180
Opleidingen regio's en afdelingen	47.300	32.221	42.077
	-----	-----	-----
Saldo opleidingen totaal	<u>59.900</u>	<u>51.655</u>	<u>78.257</u>

Recapitulatie opleidingskosten:

	2018	2018	2017
	Begroting	Werkelijk	Werkelijk
Opleiding "talentengroep"	0	-/- 8.593	12.332
Opleidingen regio's en afdelingen	47.300	32.221	42.077
Opleiding wethouders, raadsleden en statenleden	25.000	11.418	15.926
Opleiding Burgemeesters	2.000	11.111	0
Opleiding overig	-/- 14.400	5.499	7.922
	-----	-----	-----
Saldo opleidingen totaal	<u>59.900</u>	<u>51.655</u>	<u>78.257</u>

Marketing en communicatie / Ledenblad de Democraat

Marketing en communicatie

	2018	2018	2017
	Begroting	Werkelijk	Werkelijk
Automatisering (o.a. website, domeinnamen, E-voting)	105.000	83.284	64.395
Social Media, online marketing en apps	0	51.474	49.065
Promoartikelen: pennen, jassen etc.	0	0	35.018
Fondsenwerving	30.000	6.909	2.449
Advertenties	0	18.260	0
Ledenwervingscampagnes	100.000	22.386	63.753
Marketingonderzoek	15.000	0	15.863
Video, tv opnamen	40.000	36.219	24.904
Drukwerk	0	8.884	10.531
Digitale nieuwsbrieven	0	0	10.528
Jubileumactiviteiten	0	0	0
Overig	87.000	9.821	20.436
Bijdrage Tweede Kamer fractie aan website en communicatie	-/- 70.000	-/- 69.313	-/- 64.842
Verkocht merchandising	-/- 0	-/- 1.982	-/- 10.911
	-----	-----	-----
Saldo marketing en communicatie Landelijk Bureau	<u>307.000</u>	<u>165.942</u>	<u>221.189</u>

In 2018 is er een actie geweest waarbij leden een trui kregen in ruil voor een donatie. Deze inkomsten zijn verantwoord onder donaties en niet onder verkopen merchandising.

Ledenblad de Democraat:

In 2018 zijn net als in 2017 drie papieren uitgaven van de Democraat gerealiseerd.

	2018	2018	2017
	Begroting	Werkelijk	Werkelijk
Drukwerk	27.000	24.097	24.879
Distributie	26.500	25.707	25.870
Ontwerp	10.000	13.552	10.672
Overig	2.000	1.961	1.676
	-----	-----	-----
Saldo Democraat Landelijk Bureau	<u>65.500</u>	<u>65.317</u>	<u>63.097</u>
	-----	-----	-----
Saldo marketing, communicatie, Democraat Landelijk Bureau	<u>372.500</u>	<u>231.259</u>	<u>284.286</u>

Verkiezingscampagnes en verkiezingskosten

	2018	2018	2017
	Begroting	Werkelijk	Werkelijk
Campagne Tweede Kamerverkiezingen	0	0	1.614.815
Verkiezingskosten Tweede Kamer	0	0	16.312
Campagne Gemeenteraadsverkiezingen (inclusief herindeling)	554.000	1.472.112	0
Campagne Provinciale Staten	0	36.398	0
	-----	-----	-----
Saldo verkiezingscampagnes Landelijk Bureau	554.000	1.508.510	1.631.127
Campagnes regio's en afdelingen	1.284.000	951.167	238.929
	-----	-----	-----
Saldo verkiezingscampagnes totaal	<u>1.838.000</u>	<u>2.459.677</u>	<u>1.870.056</u>

De kosten van de verkiezingscampagnes van het Landelijk Bureau in het boekjaar kunnen als volgt worden gespecificeerd:

	Gemeenteraads- verkiezingen	Provinciale Staten verkiezingen
Zendtijd, advertenties, sociale media	1.376.023	0
Overig	96.089	36.398
	-----	-----
Saldo campagnes Landelijk Bureau	<u>1.472.112</u>	<u>36.398</u>

De overschrijding van de kosten Campagne Gemeenteraadsverkiezingen bij op landelijk niveau wordt gedreven door inkopen gedaan voor afdelingen en regio's. Hiervoor heeft het Landelijk Bureau ongeveer € 900.000 bijdragen gekregen van afdelingen en regio's.

Verenigingsactiviteiten, regio's en (thema) afdelingen

	2018	2018	2017
	Begroting	Werkelijk	Werkelijk
Lokale en regionale websites	49.500	46.346	55.518
Platforms, thema-afdelingen en debatbijeenkomsten	15.000	9.823	10.838
Bankkosten afdelingen en regio's	15.000	7.462	11.561
Verenigingsactiviteiten	58.500	57.337	46.354
Overig	6.500	1.072	13.762
	-----	-----	-----
Saldo regio's en afdelingen Landelijk Bureau	144.500	122.040	138.033
Leden activiteiten georganiseerd door regio's en afdelingen	230.000	187.076	219.137
	-----	-----	-----
Saldo leden activiteiten, regio's en (thema) afdelingen totaal	<u>374.500</u>	<u>309.116</u>	<u>357.170</u>

Gelieerde organisaties

	2018	2018	2017
	Begroting	Werkelijk	Werkelijk
Bijdrage vereniging Jonge Democraten	8.500	8.485	8.485
	-----	-----	-----
Saldo gelieerde organisaties Landelijk Bureau	<u>8.500</u>	<u>8.485</u>	<u>8.485</u>

Voor de Jonge Democraten geldt een bijdrage in de werving van leden tijdens het zomeroffensief.

8.4 Financiële baten en lasten

	2018	2018	2017
	Begroting	Werkelijk	Werkelijk
Bankkosten	-/- 14.000	-/- 9.958	-/- 20.972
Rente r/c Vereniging Jonge Democraten D66	0	0	-/- 1.023
Rente r/c Stichting Internationaal Democratisch Initiatief D66	0	0	257
Rente r/c Mr. Hans van Mierlo Stichting	0	0	-/- 33
Rente bank	0	0	1.261
	-----	-----	-----
Saldo financiële baten en lasten Landelijk Bureau	<u>-/- 14.000</u>	<u>-/- 9.958</u>	<u>-/- 20.510</u>

9. Overige gegevens

Bestemming resultaat

Van het resultaat van € 335.458 negatief is vooruitlopend op de goedkeuring door het congres:
€ 953.846 onttrokken aan de bestemmingsreserve verkiezingen Landelijk Bureau;
€ 1.157.570 toegevoegd aan de bestemmingsreserve verkiezingen Landelijk Bureau;
€ 128.618 toegevoegd aan de algemene reserve Landelijk Bureau;
€ 270.735 onttrokken aan de algemene reserves afdelingen en regio's;
€ 397.063 onttrokken aan de bestemmingsreserves verkiezingen afdelingen en regio's.

Aantal leden

Het aantal leden bedraagt per ultimo 2018 26.451. Voor de bepaling van de subsidie van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties komen alleen die leden in aanmerking die op 1 januari 2018 al lid waren en hun contributie over 2018 hebben betaald. Dit aantal leden bedraagt per 1 januari 2018 in totaal 25.239.

10. Ondertekening

Den Haag, 28 juni 2019

Vereniging Politieke Partij Democraten 66

A. Spierings (Voorzitter)

A. Hekker (Projectbestuurslid en
Vicevoorzitter)

M. van der Eng (Peningmeester)

J. Hollander (Politiek secretaris)

T. Dierckxsens (Internationaal Secretaris)

T. Hermans (Bestuurslid)

J. Nunnely (Bestuurslid)

M. Verkoulen (Bestuurslid)

L. de Ridder (Bestuurslid)

registeraccountants

Adres • De Brand 40
3823 LL Amersfoort
Postadres • Postbus 468
3800 AL Amersfoort

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: het bestuur van Vereniging Politieke Partij Democraten 66 te Den Haag

A. Verklaring over de in het jaarverslag 2018 D66 opgenomen jaarrekening 2018

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2018 van Vereniging Politieke Partij Democraten 66 te Den Haag gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in het Jaarverslag 2018 D66 opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Vereniging Politieke Partij Democraten 66 op 31 december 2018 en van het resultaat over 2018 in overeenstemming met de in Nederland geldende Richtlijn voor de jaarverslaggeving C1 Kleine-organisaties-zonder-winststreven (Rjk C1).

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2018;
2. de rekening van baten en lasten over 2018;
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Vereniging Politieke Partij Democraten 66 zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

B. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- het bestuursverslag;
- de overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van Richtlijn voor de jaarverslaggeving C1 Kleine-organisaties-zonder-winststreven is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in Richtlijn voor de jaarverslaggeving C1 Kleine-organisaties-zonder-winststreven en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met Richtlijn voor de jaarverslaggeving C1 Kleine-organisaties-zonder-winststreven.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met Richtlijn voor de jaarverslaggeving C1 Kleine-organisaties-zonder-winststreven. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de vereniging in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de vereniging te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de vereniging haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing.
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de entiteit.
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan.
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de vereniging haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen.

Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een vereniging haar continuïteit niet langer kan handhaven;

- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met het bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Amersfoort, 28 juni 2019

CROP registeraccountants

Was getekend

drs. E. Ebbers RA